

Asia: VN/25324/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi vesilain muuttamisesta ja luonnos valtioneuvoston asetukseksi vesitalousasioista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (merituulivoima)

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommenttinne 1 §:ään – soveltamisala ja merituulivoimahankkeen määritelmä.

-

2. Kommenttinne 2 §:ään – merituulivoimaa koskeva lupa (tarpeelliset lupamääräykset).

Sekä kommenttinne 3 §:ään – merituulivoimaa koskevan luvan voimassaolo (pidempi määräaika hankkeen toteuttamiseen ryhtymiselle).

-

3. Kommenttinne 4 §:ään – olennaiset tekniset vaatimukset (viittaukset rakentamislakiin).

-

4. Kommenttinne 5 §:ään – rakennustyön suorituksen valvonta (rakennuttajavalvonta ja valvontasuunnitelma, ulkopuolisen tarkastuksen riippumattoman ja pätevän asiantuntijan lausunnot).

Sekä kommenttinne 6 §:ään – lopputarkastus. Onko ehdotuksen mukainen rakennustyön valvonta talousvyöhykkeellä riittävä tai pitäisikö pitäisi säätää muista vaatimuksista?

-

5. Yleiset kommentit rakentamisen sääntelystä.

Onko ehdotuksen mukainen rakentamisen sääntely talousvyöhykkeellä tarkoituksenmukainen ja riittävä vai pitäisikö sääntely toteuttaa toisin?

Pitäisikö talousvyöhykkeen rakentamisessa olla samankaltaiset osapuolten vastuut ja tehtävät kuin rakentamislain 8 luvussa? Pitäisikö työnjohtajille ja suunnittelijoille olla rakentamislain 7 luvun mukaiset kelpoisuusvaatimukset ja kelpoisuuden toteaminen?

-

6. Kommenttinne 7 §:ään – purkamisvelvollisuus ja jälkitoimenpiteet. Miten purkamisvelvollisuudesta olisi tarkoituksenmukaisinta säätää?

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta aiheesta.

Säännösluonnokset vahvistavat merituulivoiman toteuttamisedellytyksiä sääntelyä selkeyttämällä. MTK pitää ratkaisua kannatettavana ja tarkoituksenmukaisena, että merituulivoimalle asetetaan myös purkamisvelvoite kuten parhaillaan on säädöstyö maatuulivoimalle.

MTK kiinnittää huomiota, että merituulivoiman purkamisvelvoite kohdentuu vain merituulivoima-alueen sisäisiin alueisiin ja rakenteisiin. Purkamisvelvoitetta ei ole ulotettu sähkönsiirtolinjaan tuotantoalueelta kantaverkon liityntäpisteeseen tai muun kulutuspisteeseen, mitä MTK pitää ongelmallisena. MTK:n mielestä purkamisvelvoite tulee laajentaa koskemaan myös sähkönsiirtolinjaa ja vähintään mantereella olevan sähkönsiirtolinjan osalta, koska 1) sen tarve poistuu merituulivoimatuotannon myötä ja siten sen aiheuttama haitta maanomistajille tulee myös poistaa viipyilemättä, 2) sen rajallisen käyttöiän johdosta mahdolliselle uudelle merituulivoimahankkeelle luotaisiin jokatapauksessa uusi siirtolinja, 3) arvokkaat kaapelimateriaalit on tarkoituksenmukaista saada kiertoon ja käyttöön. MTK korostaa, että siirtolinjalle lunastetun käyttöoikeuden todellisen tarpeen ja perusteen poistuessa alueet tulee palauttaa viipymättä maanomistajan hallintaan vastaavassa kunnossa kuin ne olivat ennen käyttöoikeuden lunastusta. Siirtolinjojen ylläpitäminen ilman todellista tarvetta ei ole omaisuudensuojamyönteistä menettelyä.

MTK:n mielestä sähkön siirtolinjan huomiointi merituulivoima-alueelta kantaverkon liityntäpisteeseen tai teolliseen kulutuspisteeseen on sivuutettu merituulivoiman edistämisessä ja rakentamisessa. Merituulivoima tulee tarkoittamaan siirtolinjoja myös maa-alueilla ja siirtolinjat rantautumispaikat ovat pääsääntöisesti tiedossa. Tarvittava siirtolinja tullaan toteuttamaan pakkolunastusmenettelyin, mikä tarkoittaa maanomistajalle sitä, että hänen maataan tai oikeuksiaan voidaan ottaa yhteiskunnan käyttöön ilman hänen suostumustaan, jos siihen on lain mukainen yleinen tarve. Lunastuksesta maksettava korvaus ei huomioi maa-alueiden menetettyjä tuottoja aikaisemman maankäytön tai tulevien vihreiden investointien arvonaluonnin näkökulmasta.

-

7. Kommenttinne 8 §:ään – purkamissuunnitelma.

-

8. Kommenttinne 9 §:ään – purkamisvakuus ja sen määrä.

-

9. Kommenttinne 10 §:ään – vakuuden asettaminen.

10. Kommenttinne 11 §:ään – vakuuden voimassaolo.

-

11. Kommenttinne 12 §:ään – vakuuden realisoiminen ja vapauttaminen.

-

12. Kommenttinne 13 §:ään – vakuuden hallinnoinnista perittävät maksut.

-

13. Kommenttinne vaikutusten arviointiin?

Onko joitakin olennaisia vaikutuksia jäänyt ottamatta huomioon?

-

14. Yleiset kommenttinne ja huomionne esitykseen.

MTK:n havaintojen mukaan vihreän energian investoinneista uutisoidaan hyvinkin positiivisesti, mutta yhä useammin on käynyt ilmi, että alueille vaikutukset ovat rakentamisen aikaisen haitan jälkeen olemattomia. Näin on käymässä myös merituulivoiman ja sen siirtolinjojen osalta. Korostetummin verrattuna esimerkiksi maatuulivoimaan, josta jää aluetalouteen kuitenkin maanvuokra- ja kiinteistöverotuloja.

Petteri Orpon hallitusohjelmassa on erillisenä kirjauksena ”omaisuudensuojaa kunnioitetaan ja se huomioidaan aiempaa paremmin myös lunastuslainsäädäntöä uudistamalla. Omaisudensuojaa vahvistetaan korottamalla voimansiirtolinjojen lunastamisesta maksettavia korvauksia”. Hallitusohjelman läpileikkaavissa tavoitteissa tavoitellaan myös sujuvoittamista ja MTK:n näkemyksen mukaan keskeinen sujuvoittamisen keino on vaalia omaisuudensuojan ja oikeudenmukaisuuden toteutumista. Näillä on MTK:n mielestä alentavia vaikutuksia muutoksenhaku- eli valituksien määrään.

MTK esittää, että lainsäädäntöön tulee kirjata malli, joka toisi energian siirtoinvestointien hyötyjä tehokkaammin aluetalouksille. Kaikki maanomistajat, jotka ovat joutuneet luopumaan maistaan energian siirtoverkkojen lunastuksien takia, saisivat vuosittain korvauksen linjoja ja putkia pitkin kulkevasta energiasta. MTK:n mielestä 5% sopiva korvausmäärä paikallisväestölle olisi 5 prosenttia vuosittain siirretyn energian arvosta pakkolunastetuille alueille. MTK:n malli luottavissa täältä: <https://www.mtk.fi/documents/d/mtk/sahkomarkkinalaki-muutokset-4-luku-asiakasmaksut-maanomistajille-esitys>

15. Kommenttinne 10 a §:ään – talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeen lupahakemuksessa esitettävät suunnitelmat ja selvitykset.

-

16. Kommenttinne 10 b §:ään – purkamissuunnitelman sisältö. Mitä tietoja purkamissuunnitelmassa pitäisi esittää?

-

17. Kommenttinne 10 c §:ään – purkamisvakuus.

**Miten purkamisvakuutta pitäisi kerryttää ja monessako osassa se olisi tarkoituksenmukaisinta asettaa?
Mihin mennessä vakuuden olisi viimeistään oltava kerrytettynä?**

-

Ikonen Juho
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry